

УДК 336.226

Матвійчук Наталія,
кандидат економічних наук, доцент,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
кафедра фінансів,
м. Луцьк; ORCID ID 0000-0001-7168-4073,
e-mail: nataliia.matviichuk@vnu.edu.ua

Теслюк Софія,
кандидат економічних наук, доцент,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
кафедра фінансів,
м. Луцьк; ORCID ID 0000-0003-2364-0257
e-mail: Tesliuk.Sofia@vnu.edu.ua

Плоскіна Андріана,
здобувач освітнього ступеня «магістр»,
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
кафедра фінансів,
м. Луцьк; ORCID ID 0000-0002-8544-852X,
e-mail: andrianaploskina147@gmail.com

Писарчук Дарина,
здобувач освітнього ступеня «магістр»,
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
кафедра фінансів,
м. Луцьк; ORCID ID 0009-0008-7183-5765,
e-mail: pysarchuk.daryna2020@vnu.edu.ua

<https://doi.org/10.29038/2786-4618-2023-02-29-36>

РЕФОРМУВАННЯ СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В статті досліджено особливості функціонування спрощеної системи оподаткування в умовах воєнного стану. Обґрунтовано дієвість більшості податкових пільг з єдиного податку, що підтверджується появою значної кількості суб'єктів господарської діяльності від початку війни. Систематизовано основні пільги для бізнесу в системі спрощеного оподаткування та виявлено основні недоліки її функціонування. Здійснено порівняльну характеристику оподаткування малого бізнесу в Україні та європейських країнах. Доведено необхідність та запропоновано шляхи реформування спрощеної системи оподаткування.

Ключові слова: єдиний податок, спрощена система оподаткування, податкові пільги, малий бізнес, воєнний стан.

Matviichuk Nataliia,
PhD in Economics, Associate Professor,
Lesya Ukrainka Volyn National University,
Lutsk

Tesliuk Sofia,
PhD in Economics, Associate Professor,
Lesya Ukrainka Volyn National University,
Department of Finance,
Lutsk

Ploskina Andriana,
master's degree student
specialty 072 Finance, banking and insurance
Lesya Ukrainka Volyn National University,
Lutsk

Pysarchuk Daryna
master's degree student
specialty 072 Finance, banking and insurance
Lesya Ukrainka Volyn National University,
Lutsk

REFORMING THE SIMPLIFIED TAXATION SYSTEM UNDER THE CONDITIONS OF THE MARITAL STATE

The simplified system of taxation in Ukraine is implemented as a special temporary tax regime to stimulate the detinization of small and medium-sized businesses by reducing the tax burden and using a simpler mechanism of taxation, accounting and reporting. The simplified taxation system has undergone significant changes during its existence, due to the need to take into account the current economic situation and budget needs. During the war, the government, in order to support business, significantly changed the simplified taxation system, expanding preferential tax conditions.

The purpose of the research is to analyze the features of the simplified taxation system in Ukraine during the war, to study the main problems of the modern simplified taxation system and to develop the main directions of its improvement.

The article systematizes the main benefits for business in the system of simplified taxation and reveals the main shortcomings of its functioning. A comparative description of small business taxation in Ukraine and European countries has been carried out. The necessity of reforming the simplified taxation system has been proposed and ways have been proposed.

In general, the simplified taxation system in Ukraine continues to be an important tax regime for small and medium-sized enterprises. Recent changes in the system were aimed at providing support to business in general, as tax benefits were not only for small businesses, but also for large ones. While supporting the need to return to pre-war taxation, we also consider it necessary to increase the rates of the single tax for entrepreneurs of I-II groups, establish the dependence of rates not on the living wage and the minimum wage, but on the volume of income, strengthen control over compliance with tax legislation and combat tax evasion taxes

Keywords: single tax, simplified taxation system, tax benefits, small business, martial law.

Постановка проблеми. Спрощена система оподаткування в Україні була впроваджена у 1999 році як спеціальний тимчасовий податковий режим для стимулювання детінізації малого та середнього бізнесу шляхом зменшення податкового тягаря та використання більш простого і зрозумілого механізму оподаткування, обліку та звітності. Запровадження спрощеної системи оподаткування сприяло збільшенню кількості суб'єктів господарювання та створенню робочих місць, що мало позитивний вплив на економіку України в цілому.

Спрощена система оподаткування за період свого існування зазнавала значних змін, зумовлених необхідністю врахування поточної економічної ситуації та потреб бюджету.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливостям застосування спрощеної системи оподаткування присвячені роботи багатьох вітчизняних науковців, серед яких Парфенюк Т. і Яструбський М. [1] – розглянули особливості застосування спрощеної системи оподаткування під час воєнного стану та порівняли податкове навантаження на спрощеній та загальній системі оподаткування; Тучак Т., Лінник О. [2] – дослідили переваги, недоліки та проблеми справляння єдиного податку; Солдатенко О. і Брунько В. [3] – пропонують трансформацію спрощеної системи оподаткування в Україні у податок на трансакцію в розмірі 1,6 % тощо.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Під час війни уряд з метою підтримки бізнесу суттєво змінив спрощену систему оподаткування, розширивши пільгові умови оподаткування. Це було виправдано в конкретний проміжок часу – безпрецедентно складних умовах російської агресії. Однак сьогодні величезна потреба у фінансових ресурсах для забезпечення функціонування економіки в умовах воєнного стану потребує збільшення податкової бази. Тому з середини 2023 р. відбудуться нові зміни в спрощеній системі, що будуть зосереджені на поверненні довоєнного оподаткування. Саме зараз держава реалізує такий принцип побудови податкової системи, як гнучкість, що, в тому числі, проявляється і через реформування спрощеної системи оподаткування малого бізнесу, оскільки вона має значний вплив на державні доходи, ділову активність суб'єктів господарювання, рівень доходів населення та показники безробіття. Це зумовлює необхідність подальших наукових досліджень сучасних механізмів справляння єдиного податку, його недоліків та напрямів реформування.

Мета статті полягає у визначенні особливостей застосування спрощеної системи оподаткування в сучасних умовах воєнного стану та напрямів її реформування.

Викладення основного матеріалу. Упродовж всього періоду існування спрощеної системи оподаткування точилися дискусії щодо доцільності її застосування. Окремі науковці вважають існування такої системи не вигідним для держави, і що і від неї варто відмовитися, адже впроваджувалась вона як тимчасова. Інші переконані, що таке альтернативне оподаткування допомагає розвиватися невеликим підприємствам та формувати середній клас.

В останні роки в Україні відбулися деякі зміни в спрощеній системі оподаткування, що були спрямовані на надання більшої підтримки малому бізнесу та сприяння підприємництву. У 2020 році уряд запровадив тимчасові податкові канікули для малого бізнесу на спрощеній системі оподаткування через пандемію COVID-19. ФОПів I групи звільнили від сплати єдиного податку та ЄСВ на півроку.

З 1 березня 2022 р. і до припинення воєнного стану, а також протягом 12 місяців після припинення / скасування воєнного стану ФОПи I-III груп можуть не сплачувати ЄСВ за себе. Однак в такому випадку ці періоди не зараховуються до страхового стажу. Тому ФОПи, які не бажають втрачати страховий стаж, можуть сплачувати ЄСВ за себе добровільно.

Для підтримки суб'єктів підприємницької діяльності під час війни з рф 15 березня 2022 р. Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану», відповідно до якого передбачаються наступні пільги платникам єдиного податку [4]:

1) з 1 квітня 2022 року та на період дії воєнного стану для ФОП – платників єдиного податку I та II групи, сплата єдиного податку є добровільною;

2) платники єдиного податку, які належать до II та III груп, можуть за власним рішенням не сплачувати ЄСВ за найманих працівників, призваних під час мобілізації на військову службу до Збройних Сил України. Такі суми сплачуються за рахунок коштів держбюджету;

3) можливість перейти на спрощену систему (III група) на період дії воєнного стану підприємствам з будь-яким обсягом доходу (спочатку ліміт склав 10 млрд грн на рік, пізніше його відмінили) за ставкою 2 % на місяць з врахуванням таких особливостей:

- до таких платників єдиного податку не застосовуються будь-які обмеження щодо кількості найманих працівників;

- платники єдиного податку не є платниками податку на додану вартість;

- авансові внески з єдиного податку сплачуються щомісячно до 15 числа за підсумками попереднього місяця.

Загалом єдиний податок для великого бізнесу є фінансово вигідним, оскільки заміняє податок на прибуток (18 %) і ПДВ (20 %) та підходить тим суб'єктам господарювання, що мають високорентабельний бізнес. Для низькорентабельного бізнесу вигіднішим є оподаткування прибутку, а не обороту, як при спрощеній системі оподаткування. Для бізнесу, який став збитковим через втрату ринків збуту чи подорожчання логістики, перехід на спрощену систему не вигідний. Тому до листопада 2022 року на пільгове оподаткування в 2 % перейшли 50,8 тис. компаній, що становить

лише 3,6 % від загальної кількості підприємств в Україні. Натомість переважна більшість тих, хто скористався пільговою системою, – це ФОПи, для яких ця пільга передбачалася в першу чергу. За даними Державної податкової служби на ставку єдиного податку 2 % перейшли 313 тис ФОП-ів – у шість разів більше, ніж компаній. Сума єдиного податку, який вони сплатили до місцевих бюджетів, склала майже 3,9 млрд грн [5].

Загалом від початку запровадження воєнного стану до 12 лютого 2023 року в Україні зареєструвалось 17,1 тис. нових підприємств та 178,5 тис. ФОПів (рис. 1). Зважаючи на складні зовнішньо-політичні обставини, найменша кількість зареєстрованих протягом 2022 року була у березні і склала 14 нових підприємств та 2050 нових ФОПів, а найбільша у вересні – 2082 нових підприємств та 20298 нових ФОПів. Як бачимо, така велика кількість новостворених ФОП-ів під час повномасштабної війни є свідченням того, що введення податкових пільг для малого бізнесу в 2022 р. було дієвим інструментом державної податкової політики.

Рис. 1. Динаміка відкриття нових підприємств та ФОПів за 2017-2022 рр.

Джерело: розроблено авторами за даними [6]

Передбачалося, що на весь період дії воєнного стану та 3 місяці після його закінчення що штрафи та пеня за несплату чи невчасну сплату ЄСВ не стягуються. Також в цей період не нараховується пеня і встановлено мораторій на проведення документальних перевірок правильності нарахування, обчислення та сплати єдиного внеску.

Загалом новації значно розширили межі критеріїв для застосування спрощеної системи оподаткування, зокрема навіть великі суб'єкти господарювання отримали таку можливість (табл. 1).

Таблиця 1

Класифікація платників єдиного податку (станом на травень 2023 р.)

Суттєві ознаки	1 група	2 група	3 група	4 група
Кількість найманих працівників	без найманих працівників	до 10	не обмежено	не обмежено для юридичних осіб без найманих працівників для ФОП (лише члени сім'ї)
Організаційно-правова форма	ФОП	ФОП	ФОП та юр. особи	сільськогосподарські товаровиробники: юридичні особи та ФОП у формі зареєстрованого фермерського

Вид діяльності	виключно роздрібний продаж товарів з торговельних місць на ринках та/або господарська діяльність з надання побутових послуг населенню	надання послуг, у т.ч. побутових, платникам ЄП та/або населенню, виробництво та/або продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства	всі види, окрім заборонених для спрощеної системи	господарства сільськогосподарське товаровиробництво
Обсяг доходу	не > 167 МЗП 1 118 900 грн	не > 834 МЗП 5 587 800 грн	не > 1167 МЗП 7 818 900 грн/без обмеження на період воєнного стану	частка с/г виробництва ≥ 75 % загального обсягу виробництва
Ставка єдиного податку та розмір ЄСВ	ЄП: не більше 10 % ПМПО 268,4 грн ЄСВ: 1474 грн	ЄП: не більше 20 % МЗП 1340 грн ЄСВ: 1474 грн	3 % від доходу + ПДВ; 5 % від доходу включно з ПДВ; 2 % на період воєнного стану	% від НГО гектара с/г угідь

Джерело: розроблено авторами на основі [7]

В Україні найбільш чисельною є друга група платників єдиного податку, а саме фізичних осіб, які забезпечують близько 75 % надходжень податку до місцевих бюджетів. Водночас у структурі доходів місцевих бюджетів надходження від єдиного податку посідають другу позицію [3, с. 96].

Вітчизняна спрощена система оподаткування має вагомі недоліки, наприклад можливість її використання для ухилення від сплати інших податків. Навіть великі компанії часто реєструють своїх працівників як підприємців, щоб мінімізувати податки і соціальні внески. Сплачуючи фіксовану ставку податку на основі доходу, підприємства уникають сплати податку на прибуток, що призводить до значної податкової економії. Внаслідок цього бюджет втрачає податкові надходження.

Ще однією із проблем сучасної спрощеної системи оподаткування є відсутність взаємозв'язку між обсягом отриманих доходів та розміром податкових платежів платників I та II групи оподаткування, наприклад ФОП II групи щомісяця може отримувати дохід у розмірі 400-450 тис. грн (не перевищуючи граничний дохід у розмірі 5,59 млн грн на рік), при цьому сплачуючи лише 20 % від розміру мінімальної заробітної плати. Окрім цього, така сума податку може бути і меншою, адже ставка податку приймається органами місцевої влади [8, с. 314].

Як бачимо з табл. 2, частка єдиного податку в доходах зведеного бюджету є несуттєвою, що, враховуючи значну кількість платників єдиного податку, демонструє значний потенціал зростання податкових надходжень.

Таблиця 2

Динаміка надходжень від єдиного податку упродовж 2017-2022 рр

Рік	Доходи зведеного бюджету, млн грн	Єдиний податок, млн грн	Частка від усіх доходів зведеного бюджету України, %
2018	1 184 278,1	29 564,2	2,50
2019	1 289 779,8	35 270,2	2,73
2020	1 376 661,6	38 031	2,76
2021	1 662 242,7	46 282,4	2,78
2022	2 196 273,3	47 226,1	2,15

Джерело: розроблено авторами на основі [9]

Серед інших недоліків спрощеної системи справедливо називають: залежність ставок єдиного податку для платників I та II груп від рішень місцевих органів влади, неврахування витрат, а лише доходу при обчисленні бази оподаткування тощо [8].

Варто зазначити, що для спрощенців II-IV групи РРО стали обов'язковими з 1 січня 2022 року. Введення воєнного стану на даний обов'язок не вплинуло. Але тимчасово з 7 березня 2022 року на період до припинення чи скасування воєнного стану на території України фінансові санкції та штрафи за порушення у сфері РРО не застосовуються (за винятком підакцизних товарів) [10].

Порівнюючи досвід України та зарубіжних країн у питаннях оподаткування малого бізнесу, з таблиці 3 бачимо, що в Україні найнижчі ставки єдиного податку та, на відміну від інших аналізованих країн, розмір податку для I-II груп залежить не від доходу, а від мінімальної зарплати та прожиткового мінімуму. Загалом вітчизняна податкова система є досить лояльною до підприємців.

Таблиця 3

Порівняльна характеристика ставок єдиного податку в Україні та країнах Європи

Країна	Ставка єдиного податку	База оподаткування
Україна	I група – 10 %	прожитковий мінімум для працездатних осіб, якщо дохід < 1 118 900 грн
	II група – 20 %	мінімальна зарплата, якщо дохід < 5 587 800 грн
	III група – 3%, 5%, 2%	дохід, якщо він < 7 818 900 грн
Польща	19 % базова ставка	прибуток
	9 % для малого бізнесу	дохід від реалізації, який не > 2 млн євро
Словаччина	15 % для юросіб	прибуток < 49 790 євро
	21 % для юросіб	прибуток > 49 790 євро
	19-25% для фізосіб	прибуток
Чехія	19 % для юросіб	прибуток
	15 % для фіз. осіб	прибуток
	фіксована сума для підприємців 242 євро неоподатковувана межа: виручка < 40 416 євро	

Джерело: розроблено авторами на основі аналізу сайтів податкових органів країн ЄС

Окрім підтримки бізнесу під час війни, пільгова спрощена система в Україні деформувала конкурентне середовище та надала переваги тим суб'єктам, які цього потребували найменше (високорентабельному бізнесу). За розрахунками податкового комітету парламенту, через функціонування пільгової спрощеної системи бюджет недоотримав близько 7 млрд грн. При цьому близько 200 млн грн з цієї суми – втрати бюджету, пов'язані з використанням пільги гральним бізнесом. У лютому 2023 року Президент України підписав Закон України щодо заборони перебування грального бізнесу на спрощеній системі оподаткування [11].

З одного боку, пільги зменшують розмір податкових надходжень, з іншого – запровадження деяких пільг збільшило обсяги економічних операцій та підтримало бізнес у важкі часи. Незважаючи на те, що ФОПи I і II групи можуть не платити єдиний податок під час воєнного стану, за період з січня по жовтень 2022 року вони переказали податку на 35 % або на 88,5 млн грн більше, ніж за аналогічний період 2021 року (4,8 млрд грн). Зросли також надходження і від ЄСВ.

Однак в умовах значного дефіциту державного бюджету та потреби й надалі фінансувати оборону країни за рахунок внутрішніх джерел виникла потреба скасувати податкові пільги для бізнесу, який перебуває на спрощеній системі оподаткування.

27 січня уряд схвалив проєкт Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей оподаткування в період дії воєнного стану». Ним пропонується скасування з 1 липня 2023 р. ряду податкових пільг до закінчення воєнного стану:

- можливість для ФОП і юридичних осіб бути платниками єдиного податку III групи із застосуванням ставки єдиного податку в розмірі 2% від суми доходу;

- можливість для ФОП – платників єдиного податку I і II груп не сплачувати єдиний податок;
- повернення документальних перевірок та штрафних санкцій за порушення податкового законодавства;
- повернення до строків, визначених податковим та іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на органи контролю тощо.

Вважаємо дуже вчасним скасування норми про добровільну сплату ЄСВ та єдиного податку для платників I-II груп, особливо це актуально для тих, хто отримує значні прибутки та знаходиться у відносно безпечних регіонах, де не ведуться бойові дії. Це є доцільним, враховуючи невисокий розмір таких податків та значну потребу у фінансуванні держави в майбутньому.

Скасування пільг є також вимогою міжнародних партнерів, зокрема МВФ, у межах співпраці з яким Україна взяла на себе зобов'язання повернути довоєнне оподаткування та не створювати нових податкових пільг. Адже в умовах залежності від зовнішнього фінансування соціальних потреб країни влада повинна показати здатність шукати кошти і всередині держави, а не покладатися лише на допомогу іноземних держав. Без сумніву, спрощена система оподаткування повинна підтримувати малий бізнес, але в теперішній час вона як ніколи має працювати і на благо держави.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, спрощена система оподаткування в Україні продовжує залишатися важливим податковим режимом для малих і середніх підприємств. Нещодавні зміни в системі були спрямовані на надання підтримки бізнесу загалом, оскільки податкові пільги стосувалися не лише малого бізнесу, а навіть великого. Підтримуючи необхідність повернення довоєнного оподаткування, також вважаємо за необхідне збільшити ставки єдиного податку для ФОП-ів I-II груп, встановити залежність ставок не від прожиткового мінімуму та мінімальної зарплати, а від обсягу доходу (насамперед для ФОПів II групи, оскільки для них РРО є обов'язковими), посилення контролю за дотриманням податкового законодавства та боротьби з ухиленням від сплати податків.

Перспективи подальших досліджень полягають у відслідковуванні впливу майбутніх змін у функціонуванні спрощеної системи оподаткування на малий бізнес, податкові надходження та економіку в цілому.

Джерела та література

1. Парфенюк Т. В., Яструбський М. Я. Особливості застосування спрощеної системи оподаткування в Україні в умовах воєнного часу. *Економіка та суспільство*. 2022. № 44. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-27>
2. Тучак Т. В., Лінник О. П. Напрями реформування спрощеної системи оподаткування в Україні. *Бізнес інформ*. 2020. № 3. С. 306–311.
3. Солдатенко О., Брунько В. Спрощена система оподаткування в Україні в умовах цифрової трансформації. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. Серія ПРАВО. Вип. 72, част. 2. 2022. С. 94–99. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.72.48>
4. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» від 15 березня 2022 року. № 2120-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text> (дата звернення: 25.05.2023)
5. У Раді розповіли скільки підприємців перейшли на податкову ставку 2 %. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/08/29/690921/>
6. Реєстр підприємств та фізичних осіб-підприємців за видами економічної діяльності. *YouControl*. URL: <https://youcontrol.com.ua/catalog/kved/>
7. Податковий кодекс України від 28.10.2022 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n7077> (дата звернення: 25.05.2023)
8. Мірошниченко О. В., Монастирук М. В. Перспективи розвитку спрощеної системи оподаткування в умовах невизначеності. *Вісник СумДУ*. Серія «Економіка». 2022. № 4. С. 312–319. DOI: [10.21272/1817-9215.2022.4-34](https://doi.org/10.21272/1817-9215.2022.4-34).
9. Доходи зведеного бюджету України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/cons/income/2023/> (дата звернення: 25.05.2023)

10. Закон України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» від 6 липня 1995 р. № 265/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 25.05.2023)

11. Вінокуров Я. Для пільг війна скінчилася. *Економічна правда*. 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/12/1/694463/>

References

1. Parfenyuk T. V., & Yastrubsky M. Y. (2022). Osoblyvosti zastosuvannya sproshchenoi systemy opodatkovannia v Ukraini v umovakh voiennoho chasu [Features of the application of the simplified taxation system in Ukraine during wartime]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economics and Society*, 44. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-27> [in Ukrainian].

2. Tuchak T. V. & Linnik O. P. (2020). Napriamy reformuvannya sproshchenoi systemy opodatkovannia v Ukraini [Directions for reforming the simplified taxation system in Ukraine]. *Biznes Inform – Business Inform*, 3, 306–311 [in Ukrainian].

3. Soldatenko O. & Brunko V. (2022). Sproshchena systema opodatkovannia v Ukraini v umovakh tsyfrovoy transformatsii [Simplified taxation system in Ukraine in the conditions of digital transformation]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu. Serii PRAVO – Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series LAW*, 72 (part 2), 94–99. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.72.48> [in Ukrainian].

4. Zakon Ukrainy «Pro vnesennia zmin do Podatkovooho kodeksu Ukrainy ta inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo dii norm na period dii voiennoho stanu» [Law of Ukraine «On Amendments to the Tax Code of Ukraine and Other Legislative Acts of Ukraine Regarding the Application of Norms during the Period of Martial Law № 2120-IX]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text> [in Ukrainian].

5. U Radi rozpovily skilky pidpriemstiv pereishly na podatkovu stavku 2 % [The Parliament has revealed how many entrepreneurs have switched to the tax rate of 2%]. Retrieved from <https://www.epravda.com.ua/news/2022/08/29/690921/> [in Ukrainian].

6. Reiestr pidpriemstv ta fizychnykh osib-pidpriemstiv za vydamy ekonomichnoi diialnosti [Register of companies and individual entrepreneurs by types of economic activities]. *YouControl*. Retrieved from <https://youcontrol.com.ua/catalog/kved/> [in Ukrainian].

7. Tax Code of Ukraine dated October 28, 2022, N 2755-VI [Podatkovi kodeks Ukrainy]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n7077> [in Ukrainian].

8. Mirosnychenko O. V. & Monastyruk M. V. (2022). Perspektyvy rozvytku sproshchenoi systemy opodatkovannia v umovakh nevyznachenosti [Prospects for the development of the simplified taxation system in extraordinary conditions]. *Visnyk SumDU. Serii «Ekonomika» – Visnyk SumDU. Series «Economics»*, 4, 312–319. DOI: [10.21272/1817-9215.2022.4-34](https://doi.org/10.21272/1817-9215.2022.4-34) [in Ukrainian].

9. Dokhody zvedenoho biudzhetu Ukrainy [Revenues of the consolidated budget of Ukraine]. Retrieved from <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/cons/income/2023/> [in Ukrainian].

10. Zakon Ukrainy «Pro zastosuvannya reiestratoriv rozrakhunkovykh operatsii u sferi torhivli, hromadskoho kharchuvannia ta posluh» [Law of Ukraine «On the Use of Cash Registers in Trade, Catering, and Service Sectors № 265/95-VR, 1995, July 6]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].

11. Vynokurov Y. (2022). Dlia pilh viina skinchylasia [The war is over for benefits]. *Ekonomichna Pravda – Economic truth*. Retrieved from <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/12/1/694463/> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 01.05.2023 р.